

Nr 112

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 9:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt; given Stockholms slott den 29 mars 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 9:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

GUSTAF ADOLF

Herman Kling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås två ändringar i regeringsrättslagen. Den ena för-
anleds av förslag att lagen om upplåtelse under åborätt av viss jord skall
upphöra att gälla. Den andra sammanhänger med tillkomsten av lagen an-
gående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 2 § 9:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909
(nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt

Härigenom förordnas, att 2 § 9:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

9:o) mål om tillvaro ————— allmän inrättning;

mål om rätt för den, som annorledes än genom upplåtelse åtkommit besittningsrätt för obegränsad tid (åborätt) enligt lagen om upplåtelse under åborätt av viss jord, att varda antagen till åbo, om rätt för åbo att enligt samma lag inlösa fastighet;

mål om anläggning ————— till arrende;

17:o) mål om befrielse ————— av polismyndighet;

mål om inskrivning, intagning eller utskrivning enligt lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna;

mål enligt lagen ————— i brottmål;

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1968. Äldre lag äger dock alljämt tillämpning *dels* på mål om rätt för den, som annorledes än genom upplåtelse åtkommit åborätt enligt lagen om upplåtelse under åborätt av viss jord, att bli antagen till åbo eller om rätt för åbo att enligt samma lag inlösa fastighet, *dels* på mål om inskrivning, intagning eller utskrivning enligt lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna.

¹ Senaste lydelse av 2 § 9:o) se 1963: 645 och av 2 § 17:o) se 1967: 708.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 15 mars 1968.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt* och anför.

1. Enligt 2 § 9:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt ankommer det på regeringsrätten att handlägga bl. a. mål om rätt för den, som på annat sätt än genom upplåtelse har åtkommit åborätt enligt lagen den 4 juni 1926 (nr 189) om upplåtelse under åborätt av viss jord, att bli antagen till åbo samt om rätt för åbo att enligt samma lag inlösa fastighet.

I prop. 1968: 47 har förslag lagts fram om att lagen om upplåtelse under åborätt av viss jord skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1968. Lagen föreslås dock fortfarande, med visst undantag, äga tillämpning på åborätt som består vid den tidpunkten.

Under förutsättning att riksdagen antar förslaget torde bestämmelserna angående regeringsrättens kompetens i nyssnämnda mål om åborätt böra utmönstras ur regeringsrättslagen. Bestämmelser i ämnet kan dock inte undvaras, eftersom sådana mål fortfarande kan uppkomma i fråga om bestående åborätter. Föreskrift om regeringsrättens behörighet i dessa mål bör inflyta i övergångsbestämmelserna till den lag om ändrad lydelse av 2 § regeringsrättslagen som jag föreslår i det följande.

2. Enligt 2 § 17:o) regeringsrättslagen handlägger regeringsrätten bl. a. mål om inskrivning, intagning eller utskrivning enligt lagen den 4 juni 1954 (nr 483) om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna. Enligt samma lagrum prövar regeringsrätten också mål om befrielse från skolgång för skolpliktigt barn som åtnjuter enskild undervisning och mål om hämtning av skolpliktigt barn med biträde av polismyndighet.

Den 1 juli 1968 träder lagen den 15 december 1967 (nr 940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda i kraft. Denna lag ersätter lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna. I fråga om besvär i ärende vari beslut har meddelats före den nya lagens ikraftträdande gäller dock fortfarande äldre bestämmelser.

När lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna upphör att gälla, bör bestämmelsen om regeringsrättens behörighet i mål om inskrivning, intagning eller utskrivning enligt nämnda lag utgå ur regeringsrättslagen. Eftersom äldre bestämmelser övergångsvis kan komma att tillämpas även efter den 30 juni 1968, bör dock en regel om regeringsrättens behörighet att handlägga nyssnämnda mål tas upp i övergångsbestämmelserna till den lag om ändrad lydelse av 2 § regeringsrättslagen som jag föreslår.

Mot beslut i fråga om omsorger om någon enligt den nya lagen kan talan genom besvär i allmänhet föras endast hos den psykiatriska nämnden eller huvudtillsynsmyndighet. Detta gäller bl. a. beträffande beslut om inskrivning i eller utskrivning från särskola, vårdhem eller specialsjukhus. Bara läns skolnämnds beslut kan överklagas hos Kungl. Maj:t genom besvär. Sistnämnda beslut avser sådana psykiskt utvecklingsstörda som på grund av syn- eller hörselskada erhåller undervisning i specialskola som avses i 2 a § skollagen den 6 juni 1962 (nr 319), dvs. specialskola för barn som på grund av syn-, hörsel- eller talskada inte kan följa undervisningen i grundskolan. Tanken är att ifrågavarande besvärsärenden skall fördelas mellan Kungl. Maj:t i statsrådet och regeringsrätten enligt samma regler som gäller för motsvarande ärenden enligt skollagen. Det betyder att bestämmelsen i regeringsrättslagen om regeringsrättens behörighet att handlägga mål om befrielse från skolgång för skolpliktigt barn som åtnjuter enskild undervisning och om hämtning av skolpliktigt barn med biträde av polismyndighet skall äga tillämpning även på barn som är särskolpliktigt enligt lagen angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda. Någon ny föreskrift i regeringsrättslagen för att klargöra detta synes inte behövlig.

De här förordade ändringarna i regeringsrättslagen bör träda i kraft den 1 juli 1968.

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 9:o och 17:o lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt*. Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*¹.

Jag hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget inhämtas för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet genom utdrag av protokollet.

¹ Bilagan har uteslutits här. Den är likalydande med det lagförslag som är fogat vid propositionen.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Gunnel Anderson

*Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 25 mars 1968.***N ä r v a r a n d e:**

f. d. justitierådet	LIND,
justitierådet	ALEXANDERSON,
regeringsrådet	RINGDÉN,
justitierådet	WESTERLIND.

Enligt lagrådet den 25 mars 1968 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 15 mars 1968, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 9:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Förslaget, som finns bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen Lorentz Vogel.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Ingrid Hellström

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 29 mars 1968.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÅNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets utlåtande över förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 9:o och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Föredraganden upplyser, att lagrådet lämnat lagförslaget utan erinran, och hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga förslaget.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten